

GURUTZEKO JUAN DOATSUA

Juan Gurutzekoa, here eguneroko lanari ekinik, monjak autortzen izan da, eta apaltzeko ordua gain dala-ta, bizkor doa komenturuntz, kantari:

0 Zu, gau-bide-erakusle!
Gau argi-urratzez gain maitagarri.
Oi gau maitea Maiteaz
alkartu, batu zenduzana,
maiteño Maiteaz alkar eseri.

Arimen onerako ainbat lan eginda, ainbat liburu eder arrigarri idatzita, zapatu goiz baten, 1591ko abenduaren 14an Ubeda'n emon eban azken arnasa.

Santu aundia eta olerkari ez txikia. Olerkia ta santutasuna, pentsamentu eta eginkizun bardin-antzekoak ei dira: Jainko billa dabil

santua, eta olerkaria ez etc? Danak ba leiteke ezetz; baiña olerkaria be barenez dabil egiaren eta ederraren billa; Jainkoa barriz egia dozu, eta ederra. Juan Gurutzekoaren liburuetan Bibliak dagi dirdei, Jainko arnasaz idatzia, egiz eta ederrez apain; gure idazleak orko irakatsia darabil gaitzat here idazti sakon, jainkozko, zoragarrietan. Karmeldar santua, Santu ta Olerkari dogu.

Ao batez diño Leon'go Frai Luis dogula espaiñar literaturan olerkaririk onena. Eta gure "Orixe"-k, Luis eta gure Juan parean jarririk biak oror dabiltzala diño "Zertan agertu da, bada, ohea Luis? Gauza batzutan, ez Neurtitzez neurtitz eta ahapaldiz ahapaldi bakarka artu ezkeru, Luis ez da iristen Donibane'ren ondora Ontaz naikoa gaurkoz*, beste artikululuzeago baten gai oneri ekingo dautsagu.

Eredu lez ona Juan Gurutzekoaren olerkitxo samur au:

ARTZAINTXO BAT

Artzaintxoa bakar dago miñetan,
ez dau atsegiñik, ez dau pozikan;
Artzain-Neska; gaut'egun; gogoan;
Bularra dau zauriz aren maitetan

Ez dagi negarra maite-zauritzez,
orrek ez bait dautzu jarten naigabez,
biotza daroa arren odolez;
aaztu daualakoz dago negarrez.

Artzain neskatxa txit aratz-ederrak
Aaztu, oi!, dauala gogoratzeak;
erbeste nai dauz jasan oiñazeak
bularra dauala zauriz aren maiteak.

Onela diño: "Ai, ene zori urri!,
ni maitatu ez nai nauan ari,
nigandiko pozik nai ez dauanari,
biotza aren maitasunez zauri!"

Andik luzarora, zugatz batetik,
besoak zabaldu zituan ederrik,
eta antxe gelditu jatzun illotzik,
biotza aren maitez zauriturik.

AITA ONAINDIA

GAURKO NIRE KANTA (Teresatxo Deune)

1. Une bat da nire bizia, aldakor eta zalu;
aldiaz joan doakit bizia, bizkor ariña,
Jainkorari nik jasoko kanta eztikorra
gaurkoz beiñik-bein
2. Ain zaitut maite, Jaunal.. Zure maitea nik ikur;
egun eneko ontan nik Zu izango zurkaitz eusle,
zatorkidaz, bekust zure ezipanetan irripar leuna,
gaurkoz beiñik-bein.
3. Zer niri, ene Senar, geroa ba-jat itzal aundiko?
Ez, ez dautzut eskatzen biarkorik, ez dautzut!..
Jaboizu garbi nire biotza ni zeure magalpe gordez,
gaurkoz beiñik-bein.
4. Biarkoa gogotan ekarriz, illuna nire godamena,
larria ta zaputza daustaz biotzera ekarten,
baiña nik, ene Jainkoa, proba ta pairua ditut eder,
gaurkoz beiñik-bein.
5. Itxas-egal betikoan laster zaitut ikusi bear.
Untzilari azkar!, zeure eskuz naraazun ori!
uin zakar gain lematu bakez nire ontzitxoa,
gaurkoz beiñik-bein.
6. Ai, itxi eidazu, Jauna, zeure arpegian murgiltzen,
ez dot an geiago entzungo mundutar abarrotsik;
eidazu zeure maitasuna, bete naizu grazi-doez,
gaurkoz beiñik-bein.
7. Zeure bularrean gorderik, ez naz ni bildur-izu;
nik ez dot izango gabak dakarren ikararik.
Oi Jesus!, eidazu lekua zeure biotz orretan,
gaurkoz beiñik-bein.
8. Zure Jainko-biotz ondoan nik oro dot aitzu a,
ez ni geiago latz-azoko gauaren bildurak.

Ai, eidazu, Jesus, tokia zeure biotz Barruan,
gaurkoz beiñik-bein.

9. Ogi bizi, zeruko Ogi, Eukaristi done!
Oi mizterio guren! Maitasunak dagiana...
Neure biotzeratu zaitetz, Jesus Osti zuri
gaurkoz beiñik-bein.
10. Bat beki Zeugaz, otoi, Ama Mari doatsua
eta nire adar aulak frutua dabe emongo,
urrezko mordoak dautzudaz nik eskiñiko,
gaurkoz beiñik-bein.
11. Maitasunezko mats-mordoa nik arima-alez esotua,
nik zeure aienari itsatsiz loraten jarria.
Ai!, Jesus, eidazu Apostolu baten sugarra,
gaurkoz beiñik-bein.
12. 0 Birjiña garbi! zaitetz ene tzar txit gozo,
zeure Jesus distirantez murgilduko nozu.
0 Ama! itxidazu zeure egopean atsedan artzen,
gaurkoz beiñik-bein.
13. Ene Aingeru jagole on, gorde naizu maitekiro
zeure egoño samur dirdaitsuen itzalpean,
gida eizuz nire oinkadak... Zeuretu naizu
gaurkoz beiñik-bein.
14. Ikus nai zaitut, Jauna, itzal-arte ta laiño barik;
gaur baiña erbestetua, Zu gabe, miñetan nago,
gorderik dodala zure arpegi maitagarria
gaurkoz beiñik-bein.
15. Laster dagiket egaz zure goralpen-kantak abesten.
Gautzen ez dan eguna arima gaiñ dodanean,
Aingeruen lira-gaiñ nik dautzut jada abestuko,
gaurkoz beiñik-bein.

ITZULTZAILLE: AITA ONAINDIA